

Szegedi Tudományegyetem

Neveléstudományi Doktori Iskola

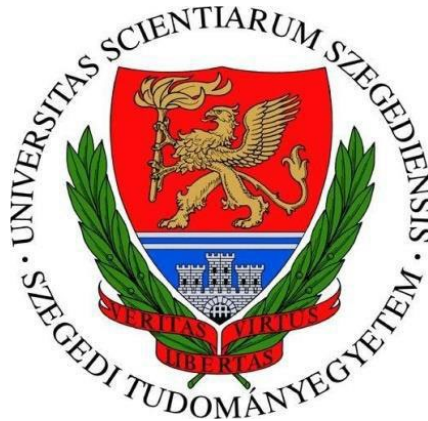
Oktatásméleti program

Ruth Nanjekho Wafubwa

**Formatív értékelés mint oktatási tevékenység a matematika tanításában és tanulásában:
Vizsgálat kenyai középiskolai tanárok és tanulók körében**

PhD-Disszertáció Összefoglaló

Témavezető: Prof. Dr. Csikos Csaba

Szeged, Hungary, 2022

A kutatás középpontjában az oktatási folyamat részeként értelmezték, a matematikatanításban és – tanulásban megvalósuló formatív értékelés állt. A kutatás résztvevői kenyai középiskolai matematikatanárok és tanulók voltak. Öt vizsgálatot végeztünk el; valamennyi a formatív értékelésnek Black és William (2009) által jegyzett elméleti keretére épült. Az első vizsgálatban egy adaptált kérdőív alkalmasságát értékeltük arra vonatkozóan, hogy mennyire jól méri a kenyai matematikatanárok formatív értékelésre vonatkozó nézeteit. A tanárok nézetei az ötfokú Likert-skálán az alacsony-közepes tartományba estek. A második vizsgálat arról szólt, hogyan függenek össze a tanárok formatív értékelésről alkotott nézetei a metakognitív tudatosságukkal. Pozitív kapcsolatot találtunk a formatív értékelés és a metakogníció között. A vizsgálat szerint a formatív értékelési stratégiák meghatározzák a tanári metakognitív szabályozást. A harmadik vizsgálat az előző kiterjesztése volt, és benne a tanároknak a metakogníció osztálytermi használatára vonatkozó nézeteit és fogalmait vizsgáltuk. Az eredmények alapján a tanárok magas szinten metakognitívnek tartották magukat, ám ezt kevéssé fordították át a tanítási gyakorlatba. A negyedik vizsgálat egy teszt kifejlesztését és validálását valósította meg, mely a tanulók arányossági gondolkodási képességeit mérte matematikai tartalmakon. Ezt a tesztet később arra használtuk, hogy a formatív értékelés tanulói teljesítményre gyakorolt hatását értékeljük; erre az ötödik vizsgálatban került sor. A tesztitemek elemzése megmutatta, hogy a teszt alkalmas a formatív értékelésre alapozott kísérlet mérőeszközének. Az ötödik vizsgálat egy kísérlet volt, mellyel a formatív értékelésnek a tanulók matematikai teljesítményére és metakognitív tudatosságára gyakorolt hatását néztük meg. Az eredmények azt mutatták, hogy a formatív értékelésre alapozott kísérlet növelte a tanulók matematikai teljesítményét és a metakogníciót is. Mind az öt vizsgálat esetén elemeztük az elméleti és gyakorlati következményeket, és további kutatási kérdéseket vetettünk fel. Konkrét javaslatokat is megfogalmaztunk, hiszen a formatív értékelés, mint oktatási tevékenység tanulmányozása előtt még tág lehetőségek nyílnak Kenyában.